

BIRTHE PEDERSEN

Birthe Pedersen er indehaver af den prisvindende tøjbutik Sophies Tøjhus i latinerkvarteret i Aarhus gennem næsten 50 år. Vi møder hende i privaten i 2018 i Risskov, hvor hun fortæller om sit spændende liv med Aarhus og butikken.

BELLAVISTA

Vejen ned til stranden, Jacob Adelborgs Alle, er navngivet efter min farfars fætter, som boede på gården 'Havblik' herovre. Der var vist træer på begge sider af vejen. Huset hvor jeg nu bor på hjørnet af Jacob Adelborgs Allé og Ndr. Strandvej (nr. 88) blev bygget i 1925 som det flotteste hus i Risskov, og med gyldne bogstaver på facaden 'BELLAVISTA'.

FØLTE DU, I VAR EN VELHAVENDE FAMILIE?

Nej, det følte jeg ikke. Vi var fem børn. Min far var ingeniør, og det gav en pæn hyre. Min mor gik hjemme. De var heller ikke velhavende her i huset. Min farfar havde en grund med 400 høns. På den næste grund havde han en hel masse brevduer. Det var hans hobby. Herovre havde han grøntsager, og der havde han æbler, stikkelsbær og jeg ved ikke hvad, altså forlængelsen af Nordre Strandvej.

De havde haft det hele. Min farmor kunne det med at hugge hovedet af hønsene, og hun samlede æggene. Det var ikke, fordi de var velhavende. Min farfar havde en gammel motorcykel, og han fik også en bil.

VAR DER IKKE RET MANGE VEJE HER PÅ FEDET?

Vejene var dem, der er i dag. Jeg har for eksempel et julekort med en hilsen fra Aage Berg. Det er ikke den næste vej, men den næste igen. Min faster Tulle bor stadig på vejen og er 101 år.

Og her var masser af butikker, flere end i dag. Der var tre slagtere på Nordre Strandvej, mindst fire – fem købmænd og en masse bagere. Men der var ikke tøjbutikker.

DET VAR VEL ET LILLE SAMFUND, SÅ MAN BEHØVEDE MÅSKE IKKE AT SKULLE IND TIL AARHUS?

Min mor tog altid til Aarhus om fredagen, og så gik hun til Emmerys og fik sin kaffe og sin cigar.

HIPPIEAGTIGT TØJ

DIN MOR VAR MEGET KREATIV?

Ja, hun solgte i rigtigt mange år til Tove Harboe, der havde en forretning med orientalsk kunst og keramik i Sct. Clemens Stræde, og det gik rigtig godt. Hun var vant til at sælge keramikkrus til fem kr., og nu skulle hun til at sælge en kjole til 189 kroner.

Piger iført tøj fra Sophies Tøjhus. Privat foto

DU UDVIKLEDE, OG DIN MOR SYEDE. VAR DET STOFTRYK?

Ja, trykt på bomuld, og det var dem, der trykte det. Det var meget hippieagtigt. En anden pige, jeg kendte, hækede stribede bluser. Eva Larsen-Ledet var en væver, som også var i Aarhus på det tidspunkt. Hende, der udviklede modellen, var en pige, som var svigerdatter til Leo Andreasen, kunstkritiker på Stiftstidende. Jeg har altid haft lidt kontakt til kunstnere. De udviklede noget, jeg kunne bruge, og jeg solgte kjolerne til hele landet.

DU KØBER IKKE EN BUTIK LIGE MED DET SAMME?

Jeg åbnede butik i 1969. Da var jeg blevet gift i mellemtiden. Jeg havde lige mødt en fyr. Jeg havde kendt ham i seks uger, og så bestemte vi, at vi skulle

giftes. Vores forældre vidste det ikke. Vi skulle til en fest i København, så blev vi gift derovre. Vi blev skilt efter 20 – 30 år, og tre børn nåede vi at få.

OPKALDT EFTER LILLEBROR

HVORFOR HEDDER BUTIKKEN SOPHIE?

Det var, fordi jeg havde en lillebror, som er et par år yngre end butikken Sophie. Sundhedsplejersken skulle komme til min lillebror, og da var vi startet med kjolerne, men vi havde ikke rigtigt fået navn på. Han er 54, og Sophie bliver 50. Men da sundhedsplejersken, frøken Serup, stod der, så sagde hun, sikke en yndig pige, Sophie, og så kiggede min mor og jeg på hinanden, og så sagde jeg, det skal vores butik hedde. Hun inspirerede os. Så lavede jeg logoet, du ved Ali kaffepose, A'et havde sådan nogle ben at stå på, så lavede jeg det. Det kostede ikke så meget på den måde. Jeg tjente penge dengang.

HVOR LÅ DINE FØRSTE LOKALER?

Det var min mors og fars soveværelse. Min mor kunne ikke blive ved med at sy det hele, så fik vi hjemmesyersker. Så kørte jeg på posthuset med kjolerne, og jeg havde fået en lille bil i mellemtiden.

Så blev jeg gift, og så var der lige pludselig en butik. En dag i avisen var der en butik, og vi stod også for at skulle have en lejlighed. Så sagde jeg, jamen hvis det er en butik med lejlighed, så tager vi den. Det var i Sølystgade.

Så flyttede vi til Sjællandsgade, og derefter til Høeg Guldbergsgade – en dobbeltejendom til 2.450.000 kr. Det var bare en tilfældighed.

I mellemtiden havde vi set en annonce i Rosensgade, og det var der, min første butik lå, i nr. 34.

Jeg havde en herrebutik og en børnebutik i den gule gård, og så havde jeg produktion inde bagved. Og så havde jeg en gård til at holde fest i. Det var rigtig godt. Det kostede 540.000 kr., det var ikke så dyrt. Men vi fik ikke rigtigt udnyttet mulighederne. Vi kunne ikke samle os om det hele.

Min mor fortsatte en gros, og jeg havde butik. Jeg havde først børnetøj i 20 år. Da vi flyttede til Pustervig, havde vi en sjov ide. Vi ville gerne beholde butikken i Rosengade, fordi den gik godt, og kunderne stod i kø.

Da jeg blev skilt, syntes min sagfører, jeg skulle have et enkelt liv, så vi gav Soho til pigerne, der havde stået i butikken.

DET ER DAMETØJ, DER HAR DIN STØRSTE KÆRLIGHED?

På et tidspunkt havde jeg også en forretning i Vestergade, 'Stardust' med festtøj. Jeg havde lukket børnebutikken først. Så brændte den. Det var en spot, der faldt ned. Jeg havde lige været der. Vi fik dækket alle udgifterne af forsikringen.

Vi havde så Vestergade, men vi var nødt til at finde på noget i Rosengade. Så åbnede vi discountbutik med en discountekspeditrice. Det flød ud i sandet. Her i efteråret (2017) har jeg faktisk haft lyst til en discountbutik igen.

TØJ FRA PARIS

Jeg køber meget ind i Paris, og priserne er ved at være gode. Man kan også få til rejsen derned.

ER DET IKKE STRENGT FOR DIG AT TAGE PÅ DE TURE?

Nej, jeg kan godt lide det, men det er da rigtigt nok. Sidste år fik jeg muskelgigt. Så jeg kunne ikke komme af sted sidste år. I år har jeg været i Paris i januar, og i Bella Centret i august. Det kan jeg godt lide.

DU FÅR IKKE DESIGNET NOGET MERE PÅ NOGEN MÅDE?

Jeg kan godt få lavet lidt i Paris, men jeg er for lille. Jeg skal aftage store mængder, og de gange jeg har prøvet nogle ting i Italien bekræfter, det er alt for meget til os. Det er som om pigerne mister interessen, når der er så meget.

DET MÅ VÆRE RIGTIGT SVÆRT AT AFGØRE, HVAD DER KOMMER TIL AT SÆLGE? GÅR DU OGSÅ EFTER PRISERNE?

Det er jeg nødt til. Priserne er blevet lavere. Kæderne har gjort sit. Det kan jeg matche i Paris.

Og jeg ser meget i Paris, som jeg godt kunne tænke mig at indføre. Jeg kommer meget i engrosbutikker, som har hvert deres speciale.

ER DER MANGE SYSTUER TILBAGE HERHJEMME?

Nej, der er nærmest ingen. Jeg ved ikke, om der er ved at komme nogen.

FORTIDEN OG FREMTIDEN

HVAD SYNES DU OM UDVIKLINGEN I AARHUS?

Jeg startede jo i kvarteret med luddere og lommetyve. Det er nu et fantastisk kvarter. Vi har også lavet en latinerforening dernede. Jeg blev årets latiner sidste år. Vi mødes fire gange om året, og konkurrerer ikke indbyrdes.

Avisartikler omhandlende Birthe Pedersen og Sophies Tøjhus.

Der bliver kigget på artikler og billeder.

DER ER LIGE ET KLIP FRA MARTS 99, MED OVERSKRIFTEN 'FRITIDEN TIL FANTASIEN', OG DER HAR DU SAGT, VI VIL HAVE NOGET AF DET GAMLE OG TRYKKE MED OVER I DET NYE OG UVISSE. FIK DU DET?

Ja.

OG SÅ SIGER DU, DET TYDER PÅ, AT DE STORE MODEHUSE I FREMTIDEN VIL GÅ MERE EFTER TYPER OG PERSONLIGHEDER END EFTER TØJSTATIVER. HOLDER DET OGSÅ VAND?

Det gør det jo nok lidt, men ikke helt. Og det er jo mærkeligt. Tøjet kan jo næsten ikke hænge på de der tynde piger. Jeg tror, der er nogen af firmaerne, der gør det.

OG SÅ SIGER DU OGSÅ NOGET MED MILJØ HER. VI HAR SVINET LIDT MED MILJØET DE SENESTE ÅRTIER. NU VIL VI HAVE RENHEDEN MED IND I 2000, OG DET HAR JO OGSÅ VÆRET SVÆRT, IKKE?

Der er mange ting, der ikke hænger godt sammen, men de siger jo, man skal have 80% genbrug og 20% nyt, men det kan jeg ikke ret godt leve af. Så må jeg sige, min tid har bare været. Vi sælger nogen genbrugsdragter. Man kan finde noget, som kan matche det, man bruger. Jeg er ret stolt af det her billede, for her handler jeg med Jean Paul Gaultier og handler med en anden, der hedder Margela, som også er en meget kendt modeskaber i Paris. Vi kom med til deres show. Vi solgte ikke tøjet helt til fuld pris, men vi fik da solgt det.

Det der hedder 'Birthe med hattene'. Jeg har haft mange forskellige hatte.

Og det er dronning Margrethes hat, når hun er i Caix, så tager hun den her på. Det er ligesom lampeskærmsbetræk. Jeg sendte en til dronningen. Jeg tror, hun blev 60 år. Hun kan have den i baglommen.

Ud over at have kontakt med Gitte Holm, har jeg også været i bestyrelsen for Granhøj Dans i 20 år eller mere. Han har fået mindst en eller to priser i år i København.

Det her er en mærkelig ide. Kan du huske, de havde en kunstner på ARoS, der hed Ib Klein, han døde som 33-årig. Han har lavet nogle tryk af piger. Det var faktisk en happening ude på Sculpture by the Sea. Jeg havde tænkt, jeg skulle lave en i 2017, jeg havde ideen, men jeg fik ikke gjort det. Jeg ville have lavet en anden kunstner, der hed Poul Ådsler fra New York. Jeg fik ideen i Malaga. Man tager en ballon for eksempel, og så projekterer man et ansigt op på. Når jeg laver sådan noget, så kalder jeg det hyldest til kunstneren, for så er det jo ikke kopi.

Året før, det var også ham Per Victor, men jeg havde bestemt, jeg ville lave nogle levende skulpturer, fordi de jo allesammen er døde. Det sagde han, jeg gerne måtte gøre. Så kom jeg hjem fra Berlin, og om mandagen gik jeg over på Aarhus Teater. Der kendte jeg en pige, som havde lovet, at jeg kunne få et kostume, hvis jeg gerne ville lave en levende skulptur ude på stranden. Så fik jeg sådan et reptil-kostume, og den reptil organiserede jeg sådan, at den dansede hver dag i 30 dage. Jeg betalte 1 måneds løn til 2 piger, dvs ½ månedsløn til hver, og så var der nogle frivillige fra den der danseskole, de fik noget tøj, så klarede jeg det for 30.000 kr.

DU ER DA EN FANTASTISK KAPACITET FOR BYEN.

Jeg kan godt lide, at tingene har et tvist af et eller andet. Se det her billede.

DET ER FANTASTISK. MALERINDEN ER HALV DANSK OG HALV SKOTSK, OG HENDES FAR VAR GRAFIKER OG HED LARS BO. HUN HEDDER LUDMILLA BALFOUR, KAN JEG SE.

Jeg kan godt lide postbude og fiskere, det er ordentlige mennesker. Og så har hun lavet det der af mig.

Du kender godt kysset af Gustav Klimt. Den havde jeg på en kjole, som jeg solgte i gul, off white og sort.

Da vi fyldte 25 år, kom Merete Hoffmann fra symfoniorkestret og spillede sammen med en, der spillede på harpe. Det var før cafeerne slog helt til. Det var noget, jeg selv havde arrangeret. Jeg havde tilgodesedler nogle steder. Poul Kjøller var der. Jeg havde snakket om pigegarden engang, jeg havde spillet i den, og min veninde havde arrangeret, at den kom, jeg spillede althorn.

Det her en anden veninde, jeg har, hun solgte strømper. Charlotte her er bestyrer i min biks lige nu.

50 år skal holdes på Varna.

SYNES DU, AARHUS ER EN GOD BY AT BLIVE GAMMEL I?

Det tror jeg. Jeg synes, de folk, der kommer i min butik, ser ud til, at de har det som blommen i et æg. Der sker jo så meget i byen. Der er så mange tilbud.

ER LETBANEN NOGET FOR DIG?

Det kunne da godt være, hvis jeg boede i nærheden af den. Jeg kører i bil.

BARNDOMMEN

HVORDAN VAR DIN BARNDOM? VAR DINE FORÆLDRE NOGLE, DER GAV DIG LOV TIL AT BLOMSTRE.

Min far var aldrig hjemme, han var ingeniør, men alligevel inspirerende, fordi han altid havde en ny hobby, enten jazzmusik eller sure æbler til marmelade. Han spillede klarinet. Han var på Midtkraft og var også ansat i brunkulslejrene som entreprenør. Han sejlede også. Han fik alle mine brødre til at sejle. Jeg prøvede også, men jeg var ikke modig nok.

HAVDE I EN BÅD LIGGENDE?

Ja, i Ebeltoft. Vi købte den sammen. Da min farmor døde, gik noget af andelen til betaling af det her hus.

OG DU GIK I SKOLE I RISSKOV?

Ja, som min far også havde gjort. Jeg tog realeksamen der. Jeg vidste ikke, hvad jeg ville, så jeg meldte mig på studenterkursus på Aarhus Akademi i Thunøgade. Da var jeg gået i gang med at lave øreringe. Jeg synes, min mor var dygtig, hun klarede fem børn, og min far tog hjemmefra søndag aften og kom hjem fredag aften og sommetider lørdag. Først lavede han brunkul og senere motorvejen på Sjælland eller på Fyn. Han lavede Vejle-broen.

SÅ VAR DET JO FANTASTISK, AT HAN NÅEDE HJEM OG KUNNE HJÆLPE MED AT LAVE SMYKKER.

Og så dansede vi til jazzmusikken.

Det værste var, at vi skulle lære at spille. Jeg var god til det i starten, men så fik jeg andre interesser. Så lærte jeg det ikke ordentligt. Det blev han en lille smule sur over, men så gik jeg i pigegarden og spillede. Det hjalp lidt på det. Min søster Karin var mere musikalsk end mig. Hun spillede trækbasun. Jeg synes, min mor var dygtig. Min far døde som 57årig.

Jeg synes også, vi kom til at betale for det i byen for fremtiden. Jeg tror, de har solgt godt ud af strandgrundene i byen. Hvis du tænker på hele Dronning Margrethes vej ned til Skovvejen, de der kæmpe klodser, de lige har lukket af, så vi ikke kan se en brik af vandet, det er ikke i orden.

TROR DU, DET ER PÅVIRKET AF 2017 KULTURBY.

Ja, det var først lige startet i 2017. Jeg synes lige, vi har solgt rigeligt ud af havnearealerne. Det er lidt synd. Det er jo en smuk by. Du skal starte i Skolegade og køre ud der, for at vi kan se noget. Så er der maskinmesterskolen og Vero Moda, og jeg tror også, de har planer om at fylde det andet hul ud.

Jeg tror lidt, vi kom i festhumør og fortsætter festen. Det kan være, vi kan finde smilet tilbage til byen. Der har været meget at glæde sig over.

SER DU NOGET TIL ALLE TURISTERNE FRA KRYDSTOGTSKIBENE?

Det er ikke dem, men jeg synes, vi ser mange turister i år. Man siger også, de ikke engang køber en kop kaffe. Det har de ombord, det behøver de ikke gå ud og købe.